

Aan: gedeputeerde W.R.L Nielen
C.C. college van Gedeputeerde Staten, Statengriffie Provincie Zeeland,
Politieke partijen en leden Provinciale Staten Zeeland

Het zijn de provincies en waterschappen die verantwoordelijk zijn voor een gezond leefmilieu voor haar inwoners en een evenwichtig ecosysteem. Nog veel te vaak geven zij vergunningen aan bedrijven die niet in het belang van de samenleving en de natuur handelen. Zelfs toen de Hoge Raad in december 2024 de door de provincie Zeeland aan Yara verleende vergunning nietig heeft verklaard, was de reactie van de provincie, bij monde van u meneer Nielen: Wij staan aan de kant van Yara, wij zullen er alles aan doen om de vergunning aan Yara te verlenen. Daarom zeggen wij tegen u: Ga aan de kant staan van de Zeeuwen en het stukje aarde dat Zeeland heet!

Wat is er aan de hand

Kunstmest is slecht voor het klimaat en al het leven op aarde. De productie vergt enorme hoeveelheden aardgas, en het gebruik is een sluipmoordenaar voor het bodemleven en de voedselkwaliteit, waar onze gezondheid onder leidt. Grote bedrijven zoals Yara en hun lobby-netwerken houden het huidige landbouwsysteem in stand. Daar draait alles om zoveel mogelijk winst maken, terwijl het leven op aarde steeds meer wordt benadeeld.

Het verhaal dat kunstmest de wereld voedt is een fabel die doorgeprikt moet worden. 70% van de wereldbevolking wordt gevoed door boeren die voornamelijk natuurlijke stikstofbinders, organische mest, plantendiversiteit en zorgvuldige bodembeheer toepassen. Dit zijn vaak kleinere boeren, die met hun methoden een haalbaar en duurzaam alternatief voor de grootschalige, chemische landbouw vormen.

De productie én het gebruik van kunstmest hebben grote nadelige gevolgen:

- ***Klimaatopwarming en natuurschade***

Kunstmest maken kost veel energie en draait bijna helemaal op fossiele brandstoffen. Alleen Yara in Nederland gebruikt al 6–7 % van al het gas in ons land. Voor één brood komt 40% van de CO₂-uitstoot door kunstmest. Bovendien komen bij de productie van kunstmest nog grote hoeveelheden stikstof en ammoniak vrij, met grote gevolgen voor de natuur in de wijde omgeving. Daarmee behoort Yara tot de grootste vervuilers van Nederland!

- ***Minder gezond eten***

Sinds de jaren 1940 is de landbouw sterk geïntensiveerd. Dit heeft weliswaar de voedselproductie vergroot, maar ook de voedingswaarde van ons voedsel drastisch verminderd. Studies tonen aan dat wereldwijd zo'n 2 miljard mensen een tekort hebben aan essentiële vitaminen en mineralen. Een belangrijke oorzaak is het gebruik van kunstmest, dat de bodemkwaliteit aantast doordat nuttige schimmels en bacteriën verdwijnen. Hierdoor nemen planten minder voedingsstoffen op, wat vooral bij kinderen kan leiden tot groeiachterstand en leerproblemen

- ***Stilstand***

De transitie naar natuurvriendelijke landbouw wordt geblokkeerd door de invloed van de agro-industrie.

De agro-lobby en ruime subsidies remmen echte verduurzaming af en houden schadelijke landbouwpraktijken in stand. Achter kunstmest schuilt een krachtige lobby van chemiebedrijven, gasproducenten, machinefabrikanten en investeerders. Zij verdienen aan fossiele energie, chemische bijproducten en grootschalige landbouw en hebben er belang bij dat het huidige systeem blijft bestaan. Deze lobby is zeer effectief: bedrijven zoals Yara ontvangen miljoenen aan subsidies. Daarmee houdt ons belastinggeld deze situatie in stand, terwijl Europese regelgeving het gebruik van kunstmest zelfs actief stimuleert.

In deze brief roept Extinction Rebellion de provincie Zeeland op om in lijn met het klimaat akkoord en het welzijn van mens en natuur te handelen. Daarom eisen wij van de provincie Zeeland:

1. Handhaaf uitgegeven vergunningen en trek waar nodig milieulicenties in.

De rechter heeft bepaald dat Yara een nieuwe vergunning moet aanvragen. Dat is dé kans om milieu en gezondheid voorop te stellen. Want, na deze uitspraak in december, moet Yara wetenschappelijk onderbouwen dat de fabriek géén negatieve effecten heeft op de natuur.

2. Stop met subsidie en belastingvoordelen voor Yara.

Yara ziet jaar op jaar een omzetstijging. De overheid is er om kwetsbaren en het kwetsbare te beschermen, welzijn voor winst te laten gaan. Dus overheid zet het geld op een betere manier in.

3. Investeer in en subsidieer agro-ecologische boeren, die met de natuur samenwerken in plaats van ertegen.

De alternatieven krijgen structureel minder overheidssteun dan bedrijven die voor de makkelijke kunstmest-weg gaan. Zorg dat deze agro-ecologische bedrijven, die de toekomst zijn, in hun transitie of oprichting ondersteund worden.